

РОЗВИТОК ІНФОРМАЦІЙНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ В РЕГІОНАХ УКРАЇНИ

Матвєєв Є.Є., к.е.н., н.с., Інститут регіональних досліджень НАН України, м.Львів

Для проведення будь-яких видів інформаційної взаємодії необхідна розвинена інформаційна інфраструктура, основним призначенням якої є розширення можливостей повного і своєчасного забезпечення споживачів необхідною їм достовірною інформацією.

Для виконання основного призначення інформаційної інфраструктури необхідні засоби, які забезпечують можливості проведення усіх операцій з інформацією (збір, обробка, збереження, поширення, пошук та передача інформації), тобто інформаційні ресурси (банки та бази даних), інформаційні системи (системи доступу до даних), а також технічне забезпечення комп'ютерів та засоби зв'язку.

Опираючись на результати аналізу існуючих визначень інформаційної інфраструктури [2;4;6;8;10] можна дати таке визначення: інформаційна інфраструктура – це єдність систем розробки, створення, поширення та підтримки інформаційних продуктів (програмне забезпечення) та технічних засобів (технічне забезпечення), систем надання інформаційних послуг (збір, обробка, збереження, поширення, пошук та передача інформації), систем підготовки кадрів, а також різноманітних інститутів, що забезпечують ефективну взаємодію вищезазначених компонент і сприяють їх всебічному та комплексному розвитку. Варто також зазначити, що інколи інформаційну інфраструктуру розуміють ще ширше, включаючи до її складу ще й друковані засоби масової інформації, книговидавництва, кінематографію тощо [3]. Але в межах даного дослідження ми зупинимось на попередньо вказаному визначенні.

З огляду на те, що інформаційна інфраструктура трактується як єдність компонент, то відповідно територіальна інформаційна інфраструктура повинна трактуватись як єдність територіальних компонент. Технічне забезпечення територіальної інформаційної інфраструктури – технічне забезпечення, котре фізично розміщене на даній території. Програмне забезпечення територіальної інформаційної інфраструктури – програмне забезпечення, котре встановлено на технічному забезпеченні територіальної інформаційної інфраструктури. До територіальної інформаційної інфраструктури відносяться також розташовані на території суб'єкти господарювання, котрі залучені у процес виробництва технічного та програмного забезпечення. Кадрове забезпечення територіальної інформаційної інфраструктури – територіальні системи підготовки спеціалістів з інформаційних технологій та наявна робоча сила, котра працює та/або бажає працювати на даній території.

Як зазначалося раніше, системи надання інформаційних послуг складаються з інформаційних ресурсів та інформаційних систем. Територіальна релевантність інформаційних систем, котрі, переважно, є програмним забезпеченням третього рівня, визначається також відповідно до територіального розташування технічного забезпечення, на котрому вони реалізовані.

На відміну від інших економічних ресурсів щодо інформації, з огляду на її високу транспортабельність, не є принциповою єдність територіального розміщення матеріального носія та територіальної релевантності. Відповідно, до територіальних інформаційних ресурсів науковці [9;10;11] відносять інформаційні ресурси, котрі містять інформацію про територію (навіть незалежно від територіального розташування матеріальних носіїв): про стан розвитку певних сфер та про різноманітні процеси, котрі відбуваються на даній території.

Але трактуючи інформаційний ресурс як інформацію, котра є носієм потенційної чи реальної користі, до складу територіальних інформаційних ресурсів бажано було б віднести також інформаційні ресурси, котрі навіть не несуть інформації про територію, але:

- продукуються територіальними суб'єктами з метою використання на даній території або для продажу;
- знаходять своє використання на даній території.

Як зазначає Коломієць В. Ф., "в Україні національна інформаційна інфраструктура

знаходиться ще в зародковому стані, але, як показує міжнародний досвід, буде розвиватися подібно акселерату" [5]. Явище швидкого розвитку інформаційної інфраструктури можна пояснити так званім ефектом позитивного зворотного зв'язку. Ефект позитивного зворотного зв'язку виникає тоді, коли розвиток у одній галузі чи сфері життєдіяльності стимулює розвиток у суміжних галузях, що в результаті дає новий поштовх до розвитку у першій [1]. Саме у такій єдності перебувають зараз всі компоненти інформаційної інфраструктури. Особливо це помітно, коли поглянути на розвиток програмного та технічного забезпечення. Досягнення у технічному оснащенні дають більше можливостей для програмних продуктів, а останні версії програмного забезпечення включають нові функції, які значно розширюють можливості кінцевих користувачів та спрощують їх роботу, але при цьому вимагають кращого технічного забезпечення.

Кількість користувачів українського сегменту мережі Інтернет за останні роки різко зростає. Зокрема, за оцінками станом на квітень 2007 р. аудиторія становила 4,8 млн. чоловік, тобто 10% населення

Таблиця 1

Кількість користувачів українського сегменту мережі Інтернет станом на квітень 2007 р.

Регіон	Кількість користувачів	Питома частка регіону	Частка користувачів Інтернет в усьому населенні
АР Крим	129 941	2,7%	5,4%
Вінницька	37 317	0,8%	2,1%
Волинська	17 507	0,4%	1,7%
Дніпропетровська	255 871	5,3%	7,2%
Донецька	222 656	4,6%	4,7%
Житомирська	11 994	0,2%	0,9%
Закарпатська	23 064	0,5%	1,8%
Запорізька	90 640	1,9%	4,7%
Івано-Франківська	32 802	0,7%	2,3%
Київська в т.ч. Київ	2 897 972	60,1%	65,4%
Кіровоградська	25 834	0,5%	2,3%
Луганська	63 800	1,3%	2,5%
Львівська	153 411	3,2%	5,9%
Миколаївська	47 404	1,0%	3,8%
Одеська	312 270	6,5%	12,8%
Полтавська	52 406	1,1%	3,3%
Рівненська	32 718	0,7%	2,8%
Сумська	38 008	0,8%	3,0%
Тернопільська	26 964	0,6%	2,4%
Харківська	197 447	4,1%	6,8%
Херсонська	29 196	0,6%	2,5%
Хмельницька	31 241	0,6%	2,2%
Черкаська	45 309	0,9%	3,3%
Чернівецька	12 588	0,3%	1,4%
Чернігівська	31 859	0,7%	2,6%
Всього по Україні	4 820 219	100,0%	10,0%

Джерело: <http://index.bigmir.net/uareg>

Як видно з наведеної таблиці, основу української аудиторії Інтернет становить Київ, де 65,4% населення користується Інтернет. Дана обставина додатково підтверджує вищенаведену тезу про позитивний зворотний зв'язок між умовами господарювання, станом економічного розвитку та використанням технологій Інтернет.

Схожа ситуація спостерігається при аналізі регіонального розвитку українського сегменту Інтернет.

Проте аналізуючи доменну структуру українського сегменту Інтернет спостерігається

цікаве явище: частка регіональних доменів зменшилась з 76,6% (станом на 1.1.2003) до 53,8 (станом на 1.4.2007), а частка загальнодержавних доменів відповідно зросла з 23,4% до 46,2% відповідно. З одного боку, це пов'язано з лібералізацією політики доменних імен в українській зоні Інтернет; але з іншого боку, це свідчить про низький рівень регіональної ідентичності серед власників ресурсів Інтернет. При цьому варто зазначити про існування регіонів, де чисельність регіональних доменів зростала швидше, ніж в середньому по Україні, що свідчить про високий рівень регіональної ідентичності у відповідних областях: питома частка Івано-Франківської області зросла з 0,36% до 0,74%, Київської – з 24,5% до 26,0%, Одеської – з 2,3% до 3,9%, Рівненської – з 0,26% до 0,41%, Чернівецької – з 0,45% до 0,76% [13].

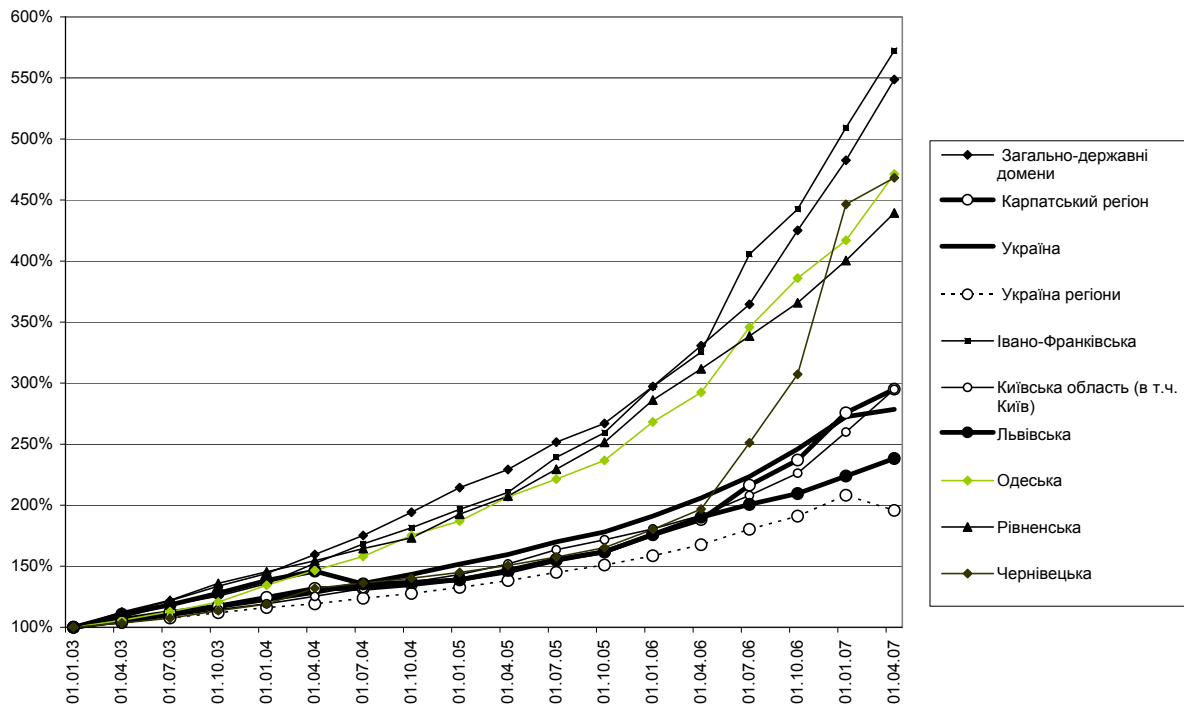

Рис. 1. Темпи приросту інтернет-ресурсів

Джерело: Опрацювання власне за даними <http://uanic.com.ua>

Для міжрегіонального порівняння українського сегменту Інтернет краще всього всі показники зважувати на чисельність населення.

Таблиця 2

Чисельність доменів на 1 тис. населення станом на 1 квітня 2007 р.

Регіон	Чисельність доменів на 1 тис. населення
АР Крим (в т.ч. Севастополь)	2,12
Вінницька	0,69
Волинська	2,03
Дніпропетровська	6,35
Донецька	0,54
Житомирська	0,07
Закарпатська	1,26
Запорізька	0,87
Івано-Франківська	1,33
Київська область (в т.ч. Київ)	14,66
Кіровоградська	0,23
Луганська	0,40
Львівська	0,79
Миколаївська	2,07
Одеська	3,96

Полтавська	1,00
Рівненська	0,87
Сумська	2,31
Тернопільська	1,72
Харківська	0,68
Херсонська	1,95
Хмельницька	0,54
Черкаська	0,35
Чернівецька	2,06
Чернігівська	0,24
В середньому по Україні	5,21
в т.ч. загальнодержавних доменів	2,41
в т.ч. регіональних доменів	2,81

Порівняльні характеристики тенденцій проникнення Інтернет у національні інформаційні інфраструктури створюються на основі аналізу кількості хост-серверів (хост – пристрій (комп'ютер), який постійно підключений до мережі і має свою унікальну статичну IP-адресу).

Станом на лютий 2007 року в зону ".ua" (Україна), за даними статистики, обслуговують 274 365 хостів у порівнянні з 26 713 хостами у січні 2000 року, тобто в 10 раз більше; приріст за 2006 рік становив 42%, що дещо вище від країн ЄС (28%) [12].

Але вищенаведені дані не повинні заспокоювати. Попередньо зазначений приріст не може вирівняти ситуацію в Україні у порівнянні з більш розвинутими в даній сфері країнами. Зокрема в Україні налічується лише 274 365 хостів, тобто близько 5 тис. хостів на 1 млн. населення, при середньому показнику для країн ЄС-15 – 200 тис. (рис. 2).

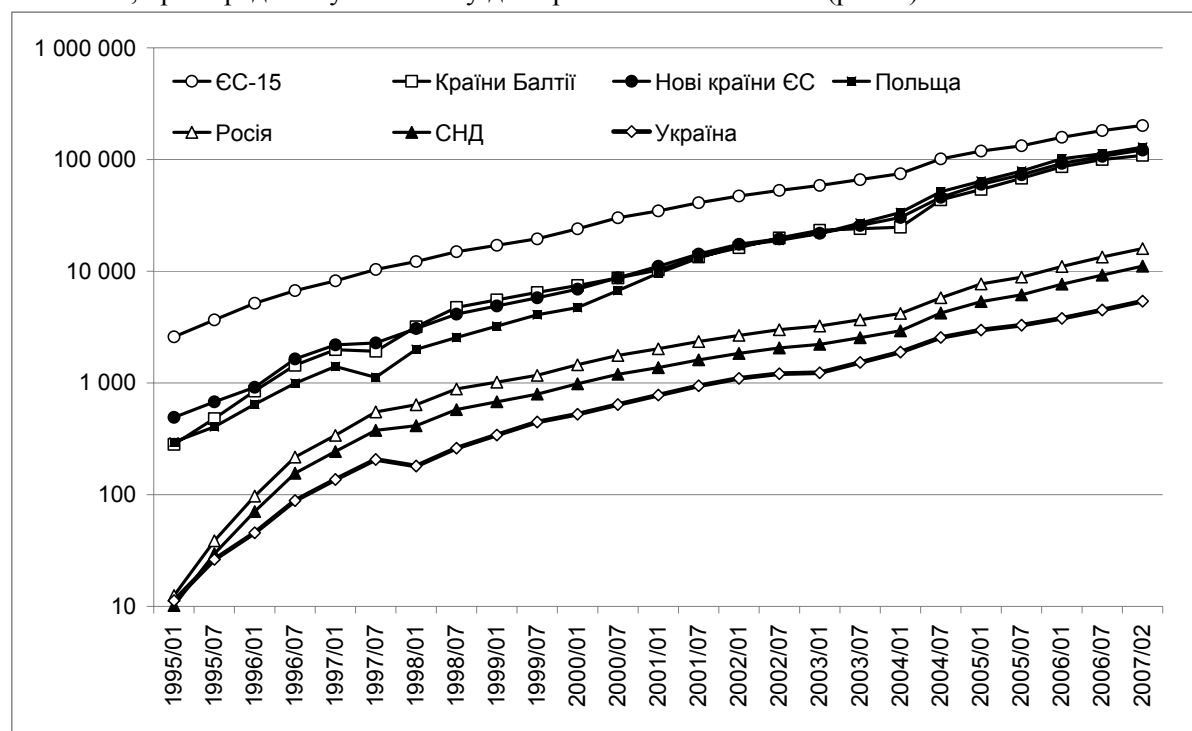

Рис. 2. Кількість реальних хостів на 1 млн. населення [12]

Графік показує, що при відносних величинах кількості населення, Україна дуже відстає у поширенні Інтернет як від розвинених країн світу, так і від найближчих сусідів – країн Центрально-Східної Європи та Балтії і, навіть, Росії.

Такий стан обумовлений тим, що, як зазначено у Концепції розвитку Інтернет в Україні [7], розвиток українського сегменту мережі Інтернет відбувається у складних умовах, причинами яких є:

- недостатній рівень розвитку ринкових відносин у більшості секторів економіки, що не стимулює впровадження прогресивних високоефективних інформаційних технологій;
- відсутність достатнього обсягу вільних фінансових засобів у вітчизняних підприємств та фінансових установ, що не дозволяє інтенсивно розвиватись ринку Інтернет-послуг;
- низька платіжна спроможність населення, що не сприяє збільшенню користувачів мережі;
- недостатній рівень розвитку телекомунікаційної інфраструктури, що не дозволяє надавати споживачеві сучасні види послуг;
- недостатня нормативно-правова база в питаннях розвитку Інтернет, інформаційних ресурсів та інтелектуальної власності, що не сприяє розвитку ринку Інтернет-послуг;
- низький рівень використання інформаційних технологій на підприємствах, в організаціях та органах державної влади, що не сприяє усвідомленню місця і ролі мережі Інтернет у сучасній економіці;
- значна різниця у рівні інформатизації великих міст та регіонів країни, що зменшує потенційну аудиторію користувачів мережі.

Таким чином, внаслідок дії ринкового механізму низький рівень розвитку сфери інформаційних послуг обумовлений аналогічним рівнем розвитку господарства в цілому. В той же час зусилля зі сторони влади переважно обмежуються лише деклараціями, тобто практично спостерігається відсутність зовнішніх стимулів розвитку даної сфери.

Висновки

1. Станом на лютий 2007 року в зону ".ua" (Україна), за даними статистики, обслуговують 274 365 хостів у порівнянні з 26 713 хостами у січні 2000 року, тобто в 10 раз більше; приріст за 2006 рік становив 42%, що дещо вище від країн ЄС (28%). Попередньо зазначений приріст не може вирівняти ситуацію в Україні у порівнянні з більш розвинутими в даній сфері країнами. Зокрема в Україні налічується лише 274 365 хостів, тобто близько 5 тис. хостів на 1 млн. населення, при середньому показнику для країн ЄС-15 – 200 тис.

2. Аудиторія користувачів українського сегменту мережі Інтернет станом на квітень 2007 р. становила 4,8 млн. чоловік, тобто 10% населення. Основу становить Київ, де 65,4% населення користується Інтернет. Дана обставина вказує на позитивний зворотний зв'язок між умовами господарювання, станом економічного розвитку та використанням технологій Інтернет.

3. З'ясовано, що в Інтернет, в тому числі і в українській зоні, функціонує низка приватних ресурсів, призначених для забезпечення обміну цільовою інформацією. Деякі ресурси спрямовані перш за все на українські підприємства, інші – на підприємства СНД. Але, більшість з них оформлені лише російською мовою, що унеможливує їх використання за межами російськомовного середовища.

Список джерел:

1. Гейтс Б. Дорога в будущее. – М.: Русская редакция, 2000. – 312 с.
2. Государственная программа формирования и развития национальной информационной инфраструктуры Республики Казахстан. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.internews.kz/rus/law/decree/programme0020.htm>.
3. Додонов О.Г., Горбачик О.С., Кузнецова М.Г. Державна інформаційна політика і становлення інформаційного суспільства в Україні. // Стратегічна панорама. – 2002. – № 1. – С. 166-170.
4. Інформаційна безпека України: сутність та проблеми (матеріали "круглого столу"). [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: http://www.niss.gov.ua/book/panorama/kr_stil.htm.
5. Коломієць В. Ф. Загальні основи міжнародних інформаційних систем. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://chychkan.kiev.ua/4MI/index.htm>.
6. Концепція інформатизації Новосибірської області. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.adm.nso.ru/postanovleniya/p54/koncept.html>.
7. Концепція розвитку Інтернет в Україні / Державний комітет зв'язку та інформатизації України. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: http://dstsi.kmu.gov.ua/dstsi/control/ru/publish/article?art_id=43302&cat_id=42056
8. Програма інформатизації міста Києва / Обоснование необходимости и наметки программы информатизации Киева. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: http://www.kyiv-inf.kiev.ua/text/dokl_stog.htm.
9. Сенченко М. Концепція Науково-аналітичної служби (НАС) Міністерства інформації

- України. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.iconf.com.ua/p1-3-5.html>.
10. Филинов Е.Н., Бойченко А.В., Макаревич О.Б. Подход к разработке концепции развития информационной инфраструктуры региона России. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.tsure.ru:8101/University/Faculties/Fib/bit/rus/sem2806/2.htm>.
11. Щербан Р. Регіональний сервер: інформаційний портрет Рівненщини. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.ukrlibworld.kiev.ua/doc-40.htm>.
12. Internet Domain Survey. [Електрон. ресурс]. – Спосіб доступу: URL: <http://www.isc.org/ds/>. – Загол. з екрану.
13. <http://uanic.com.ua>

Резюме

Стаття присвячена аналізу розвитку інформаційної інфраструктури в регіонах України. Обґрунтовано наявність позитивного зворотного зв'язку між умовами господарювання, станом економічного розвитку та використанням технологій Інтернет.

Резюме

Статья посвящена анализу развития информационной инфраструктуры в регионах Украины. Обосновано наличие положительной обратной связи между условиями хозяйствования, состоянием экономического развития и использованием технологий Интернет.

Summary

The article is devoted to the analysis of development of the information infrastructure in regions of Ukraine. The existence of positive feedback between economic development and usage of the Internet-technologies is proved.

УПРАВЛЕНИЕ ИНВЕСТИЦИОННОЙ ПРИВЛЕКАТЕЛЬНОСТЬЮ ТЕРРИТОРИЙ

Лях А.В., к. э. н., доцент, Донецкий национальный университет

Инвестиционная деятельность на территориальном уровне является движущей силой модернизации и реструктуризации производственной базы и, в конечном счете, социально-экономического развития отдельных территорий, регионов и государства в целом. В связи с этим факторы, определяющие интенсивность и эффективность инвестиционных процессов, находится в сфере пристального внимания местных, региональных и государственных властей. Совокупность этих факторов определяет инвестиционную привлекательность конкретной территории (административно-территориального образования) и, таким образом, являются объектом управленческого воздействия и регулирования со стороны органов государственной власти на местах, а также органов регионального и местного самоуправления. Особое практическое значение созданию системы оценивания, а также прямого и косвенного воздействия на параметры инвестиционной привлекательности территорий придает заявленная, но, к сожалению, еще не реализуемая в Украине административно-территориальная реформа. Все это предопределяет актуальность исследований теоретических, методических и институциональных аспектов оценки инвестиционной привлекательности территорий.

Целью данной статьи является обоснование методологического подхода к определению инвестиционной привлекательности территории и ее учета при реализации стратегии развития административно-территориальных образований.

Инвестиционная привлекательность является комплексной характеристикой, которая может применяться к различным объектам: от конкретного инвестиционного проекта (предприятия, финансового инструмента, до отраслевого комплекса или территории. Этот параметр отражает факт соответствия данного инвестиционного объекта конкретным целям определенного инвестора [1]. При этом относительно инвестиционной привлекательности административно-территориальных образований (АТО) органы власти, воздействуя на ее параметры, обеспечивают устойчивый приток внутренних и иностранных инвестиций в их экономику через совершенствование законодательной базы, формирование и реализацию